

FREEDOM OF EXPRESSION
ACTIVIST ORGANIZATION

အစိုးရသစ်လက်ထက် ပထမ(၂)နှစ်အတွင်း
လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အခြေအနေ

အ စီ ရ င် ခံ စာ

FREEDOM OF EXPRESSION
ACTIVIST ORGANIZATION

အစိုးရသစ်လက်ထက် ပထမ ၂ နှစ်အတွင်း လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် အခြေအနေ အစီရင်ခံစာ

အသံ

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့

<https://www.facebook.com/athan.foe.myanmar/>

athan.info@gmail.com

မာတိကာ

- ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိခြင်း	၇
- အဖွဲ့အစည်း နောက်ခံအကျဉ်း	၉
- မှတ်တမ်းကောက်ယူမှု နည်းလမ်းများ	၁၀
အခန်း ၁။ နိဒါန်း	၁၁
အခန်း ၂။ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်	၁၃
- အရပ်သားအစိုးရ၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများ	၁၃
(က) ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ (သို့မဟုတ်) အွန်လိုင်းတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို တရားစွဲအရေးယူခြင်း	၁၃
(ခ) နိုင်ငံသားတို့၏ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အမှန်တကယ် အကာအကွယ်မပေးနိုင်သည့် ဥပဒေ	၁၄
(ဂ) သံချပ်စာသားများ ခွင့်ပြုချက်တင်ရန် ရန်ကုန်တိုင်း အစိုးရက ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်း	၁၆
(ဃ) လူမှုကွန်ရက် သုံးစွဲမှုများကို အစိုးရက စောင့်ကြည့် ထိန်းကျောင်းခြင်း	၁၈
(င) ပညာရေးဆွေးနွေးပွဲ ဦးဆောင်ကျင်းပသော ကျောင်းသားအား အရေးယူခြင်း	၁၈

(စ) ဒေါက်တာအေးမောင်နှင့် စာရေးဆရာ ဝေဟင်အောင်တို့အား
ဖမ်းဆီးတရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ၁၈

– လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ်
တပ်မတော်၏ ချိုးဖောက်မှုများ ၁၉

အခန်း ၃။ သတင်းမီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့် ၂၅

(က) သတင်းထောက်တစ်ဦး အသတ်ခံရခြင်း ၂၅

(ခ) သတင်းသမားများအပေါ် တရားစွဲဆိုမှုများ ၂၆

(ဂ) မြန်မာ့ဂျာနယ်လစ်ကွန်ရက် ရုံးခန်း ပြောင်းရွှေ့ရန်
ဖိအားပေးခံရခြင်း ၃၀

(ဃ) သတင်းသမားများ ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း ၃၁

(င) လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုမှုအတွက် အလုပ်ထုတ်ခံခဲ့ရသည့်
သတင်းသမားနှစ်ဦး ၃၁

(စ) MNTV တွင် BBC မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ် ထုတ်လွှင့်မှုကို
ရုပ်ဆိုင်းခဲ့ခြင်း ၃၂

အခန်း ၄။ လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်နှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခွင့် ၃၃

(က) ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခြင်းနှင့်
ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပြင်ဆင်ခြင်း ၃၃

(ခ) ဆန္ဒပြကျောင်းသားများအား ကျောင်းမှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ၃၄

(ဂ) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ၁၁ မြို့နယ်တွင် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်
ပိတ်ပင်ခဲ့ခြင်း ၃၄

အခန်း ၅။ အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ် ၃၇

ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိခြင်း

အသံအဖွဲ့၏ Logo ဒီဇိုင်းများကို မေတ္တာဖြင့် ကူညီ ရေးဆွဲပေးခဲ့ပါသော ကိုလက်ဝဲ၊ ယခု အစီရင်ခံစာအတွက် စာအုပ်အဖုံးဒီဇိုင်းကို မေတ္တာဖြင့် ကူညီရေးဆွဲပေးပါသော ကိုပိုင်နိုင်အောင်၊ ဓာတ်ပုံများကို မေတ္တာဖြင့် သုံးစွဲခွင့်ပြုခဲ့ပါသော ကိုအောင်နိုင်စိုး၊ အစီရင်ခံစာအတွက် အကြံပြုချက်များ ပေးခဲ့ပါသော မထိုက်ထိုက်အောင်၊ မဇာခြည်ဦးတို့ကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။

‘အသံ’ အဖွဲ့သားများ

အဖွဲ့အစည်း နောက်ခံအကျဉ်း

‘အသံ’အဖွဲ့ကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ယုံကြည်အလေးထားသော လူငယ်များက ဦးဆောင်၍ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေဆိုင်ရာ သုတေသနအဖွဲ့နှင့် We Support Journalists အဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်းကာ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်နှင့် ဆိုင်သော အရေးကိစ္စများကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ ‘အသံ’အဖွဲ့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေနှင့် ငြိမ်းစုစီ ဥပဒေတို့ဖြင့် တရားစွဲဆိုခံထားရသော အမှုစာရင်းများ ပြုစုခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခံထားရသော သတင်းသမားများ စာရင်းများ ပြုစုခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ထားသော ဖြစ်စဉ်များ၊ အရေးယူ တရားစွဲဆိုခြင်းများကို စောင့်ကြည့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ ၃ လတစ်ကြိမ် အစီရင်ခံစာများ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ကို အဟန့်အတားဖြစ်နေသော ဥပဒေများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် ဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့် လိုအပ်သော ဒေသများတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ အသိပညာ ဖြန့်ဝေမှုများပြုလုပ်ခြင်း၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ယခုအစီရင်ခံစာသည် အသံ အဖွဲ့၏ ပထမဦးဆုံးသော အစီရင်ခံစာဖြစ်ပြီး ယခုအစီရင်ခံစာအတွက် မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းထံမှ အကူအညီ အထောက်အပံ့ ရယူခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

မှတ်တမ်းကောက်ယူမှု နည်းလမ်းများ

အသံအဖွဲ့၏ ယခုအစီရင်ခံစာကို ရေးသားရာတွင် နေ့စဉ် စုဆောင်းမှတ်တမ်း တင်ထားသည့် ယုံကြည်စိတ်ချရသော သတင်းဌာနများ၏ အွန်လိုင်းစာမျက်နှာမှ သတင်းများကို ကဏ္ဍအလိုက် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာခြင်း၊ တရားရုံးထုတ်များသို့ သွားရောက်လေ့လာပြီး တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းနှင့် ဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်ပြီး မေးမြန်း မှတ်တမ်းတင်ခြင်း နည်းလမ်းများဖြင့် ပြုစုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

အခန်း ၁

နိဒါန်း

၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ တပ်မတော်က အာဏာသိမ်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာပြည်၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်မှာ (လုံးဝ) ပျောက်ကွယ်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ (စစ်အစိုးရ) က စိတ်ကြိုက် ရေးဆွဲထားသော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ အဆိုပါ ဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေအရ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် စစ်ဘက်မှ အရပ်ဘက်သို့ ကူးပြောင်းလာခဲ့သော အငြိမ်းစားဗိုလ်ချုပ်ကြီးများ ဦးဆောင်သည့် ပြည်ထောင်စု ကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီက အာဏာရလာပြီး ဦးသိန်းစိန် သမ္မတ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်ပေးမည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည့် ဦးသိန်းစိန် အစိုးရ လက်ထက်တွင် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့် အနည်းငယ် ရရှိလာခဲ့သည်။ ပုဂ္ဂလိက သတင်းစာများ၊ ဂျာနယ်များကို ထုတ်ဝေခွင့်ပြုခဲ့ခြင်း၊ သံချပ်များ ပြန်လည်လက်ခံခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းနှင့် ဆန္ဒပြခွင့်ကို ဥပဒေတစ်ရပ် ရေးဆွဲကာ ခွင့်ပြုခဲ့ခြင်းတို့မှာ ယခင် စစ်အစိုးရနှင့် နှိုင်းစာလျှင် အနည်းငယ်တိုးတက်ခဲ့သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ရွေးကောက်ပွဲ၌ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) သောင်ပြိုကမ်းပြို အနိုင်ရပြီးနောက်ပိုင်းတွင် လွတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့် ပိုမို ရရှိလာလိမ့်မည်ဟု ပြည်သူအားလုံးက မျှော်လင့်ခဲ့ ကြသည်။ အမျိုးသားပညာရေး ဥပဒေကြမ်းကို ကန့်ကွက်သောအားဖြင့် မန္တလေးမှ ရန်ကုန်သို့ ချီတက်လမ်းလျှောက် ဆန္ဒပြခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရပြီး တရားရင်ဆိုင်နေရသော ကျောင်းသားများ၏ အမှုများကို သမ္မတသစ် ဦးထင်ကျော်က ပိတ်သိမ်းပြီး ပြန်လွှတ်ပေးခဲ့သည်။ အစိုးရကို ဆန္ဒပြခြင်း

ကြောင့် အခြားသော နိုင်ငံရေး ပုဒ်မများဖြင့် ထောင်တွင်း အကျဉ်းကျနေသော နိုင်ငံရေး သမားများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားများကိုလည်း လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့် ပေးခဲ့ခြင်းသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ NLD အစိုးရသစ်၏ ကောင်းမွန်သော ခြေလှမ်းများ ဖြစ်ခဲ့သည်ကို ငြင်းဆို၍ မရနိုင်ပါ။ သို့သော် ယင်းနောက်ပိုင်းတွင် NLD အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်သည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ပိတ်ပင်ကန့်သတ်မှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ တစ်နည်း၊ ရည်ရွယ် ချက် မရှိဘဲ တစ်ဖုံ ပြုလုပ်လာခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။

ယခု အစီရင်ခံစာသည် NLD အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ အထိ၊ ပထမ ၂ နှစ်တာကာလအတွင်း ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော လွတ် လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ဆိုင်သည့် ချိုးဖောက်ကျူးလွန်မှုများကို မှတ်တမ်း တင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီခရီးကို လျှောက်လှမ်းနေသော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြည်သူတို့၏ အခြေခံ ရပိုင်ခွင့်ဖြစ်သော လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် ရရှိရေး သည် အလွန် အရေးကြီးလှသည်။ ထိုရပိုင်ခွင့်ကို ကာကွယ်မြှင့်တင်ရန် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ ချိုးဖောက်ကျူးလွန်မှုများကို မှတ်တမ်းတင် စောင့်ကြည့် ထုတ်ဖော် ဝေဖန်ခြင်းသည် မဖြစ်မနေ လုပ်ရမည့် အလုပ်တစ်ခုအဖြစ် ‘အသံ’ အဖွဲ့က ယုံကြည်ပါသည်။

အခန်း ၂ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်

အရပ်သားအစိုးရ၏ သက်တမ်း နှစ်နှစ်တာ ကာလအတွင်း ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့် ချိုးဖောက်ခံရမှုများအား ဖော်ပြပါ အခြေအနေများ အတိုင်း တွေ့ရှိရသည်။

အရပ်သားအစိုးရ၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ချိုးဖောက်မှုများ
(က) ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ သို့မဟုတ်

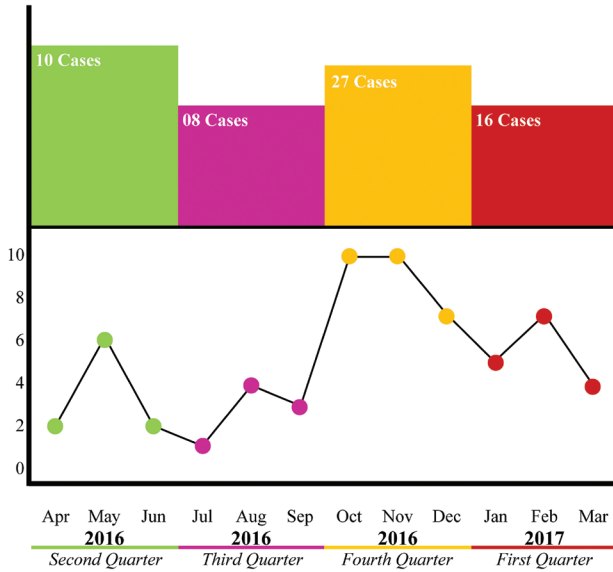
အွန်လိုင်းတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို တရားစွဲအရေးယူခြင်း

ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေကို ကြံ့ခိုင်ရေးပါတီ ဦးဆောင်သော အစိုးရလက်ထက်တွင် စတင်အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ယင်းလက်ထက်တွင် ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုမှု ၁၁ မှု ရှိခဲ့သည်။ လက်ရှိ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဦးဆောင်သော အစိုးရလက်ထက် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၃၁ အထိ၊ ပထမ ၂ နှစ်တာကာလအတွင်း ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုမှုများ ၁၁၃ မှုအထိ ရှိလာပြီ ဖြစ်သည်။ အမှုအများစုမှာ အစိုးရနှင့် တပ်မတော်ကို ဝေဖန်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေးပါတီဝင် သို့မဟုတ် ထောက်ခံသူများက တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ဝေဖန်ခြင်းအပေါ် ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ကို အသုံးပြု၍ အသရေဖျက်သည်ဟု ပြစ်တင်စွပ်စွဲကာ တရားစွဲဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားသော လူမှုရေးပြဿနာများကို တရားစွဲဆိုကြရာတွင် ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေရန် အသရေဖျက်မှု ပုဒ်မ ၅၀၀ ကို အသုံးပြုကာ တရားစွဲဆို၍ရသော်လည်း အာမခံ ရနိုင်ခြေ

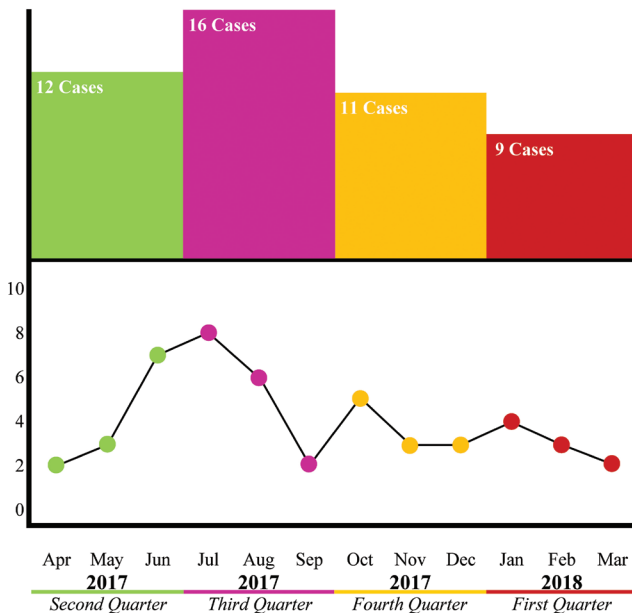
နည်းပါးသည့် ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ကို အသုံးပြုပြီး တရားစွဲဆိုလာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လအတွင်း ပြင်ဆင်ခဲ့သော်လည်း ဒီမိုကရေစီ၊ လူ့အခွင့်အရေး စံနှုန်းထားများနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိသေးပေ။ နိုင်ငံရေးအရ ထုတ်ဖော် ဝေဖန်ခြင်းများကို တရားစွဲဆိုရာတွင် အဓိက အသုံးပြုလေ့ရှိသော ပုဒ်မ ၆၆ (ဃ) ကို မပယ်ဖျက်ဘဲ ပြစ်ဒဏ် ၂ နှစ်သို့ လျှော့ချခြင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာ မပါဘဲ ကြားလူက တရားစွဲဆို၍မရအောင် ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ကိုသာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကြားလူက ဝင်ရောက် တရားစွဲဆိုလေ့ရှိသော နိုင်ငံတော် အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် ပတ်သက်သော အမှုများမှာ လျော့နည်း ပပျောက်သွားပြီး တချို့သော အမှုများတွင် ကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာအား အသုံးပြုလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထို့ကြောင့် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေကို ပြင်ဆင်ခဲ့သော်လည်း တရားစွဲဆိုခံနေရမှုများ ဆက်တိုက် ရှိနေခဲ့ပြီး ဥပဒေပြင်ဆင်ပြီး နောက်ပိုင်းမှ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော အမှုပေါင်း ၂၅ မှုအထိ ရှိလာသည်ကို ‘အသံ’အဖွဲ့က တွေ့ရှိခဲ့သည်။

(ခ) နိုင်ငံသားတို့၏ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အမှန်တကယ် အကာအကွယ်မပေးနိုင်သည့် ဥပဒေ

နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေကို ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့လွှတ်တော်တွင် ဥပဒေကြမ်းကို စတင် တင်သွင်းခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၈ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြု ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကောင်းမွန်သော်လည်း ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အလျင်လိုခဲ့ခြင်း၊ ဥပဒေပါ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များသည် ကျယ်ပြန့် ဝေဝါးလွန်းခြင်း၊ ရှေ့နောက် မလျော်ညီခြင်းနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၏ အကြံပြုချက်များအပေါ် လျစ်လျူရှုခဲ့ခြင်းများကြောင့် ဥပဒေမှာ အားနည်းချက် များစွာကို ကြုံတွေ့လာရသည်။ ယင်းဥပဒေ အခန်း ၄ ရှိ၊ ပုဒ်မ ၈ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအနက် ပုဒ်မ ၈(စ)တွင် ‘... လူတစ်ဦး၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုကို ပုတ်ခတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ထိခိုက်စေရန် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုရ’ဟု ဖော်ပြ ပါရှိသည်။ အဆိုပါ ဖော်ပြချက်သည် ကျယ်ပြန့် ဝေဝါးပြီး ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေတွင် ပါရှိပြီးသားဖြစ်သော အသရေဖျက်ခြင်း ပုဒ်မ (၅၀၀) နှင့် သဘောသဘာဝချင်း တူညီနေသည်။ အဆိုးဆုံးမှာ ပုဒ်မ ၈ ပါ တားမြစ်ချက်များကို ချိုးဖောက်ပါက ထောင်ဒဏ်ခြောက်လမှ သုံးနှစ်အထိ ကျခံရနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထားရာ အသရေဖျက်မှုကို ရာဇဝတ်မှု တစ်ခုသဖွယ် အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ထားသည့် အချက်များကို တွေ့ရှိရသည်။

အစိုးရသက်တမ်း ပထမ ၁ နှစ်အတွင်း
ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခံထားရသော အမှုအရေအတွက်။

အစိုးရသက်တမ်း ဒုတိယ ၁ နှစ်အတွင်း
ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခံထားရသော အမှုအရေအတွက်။

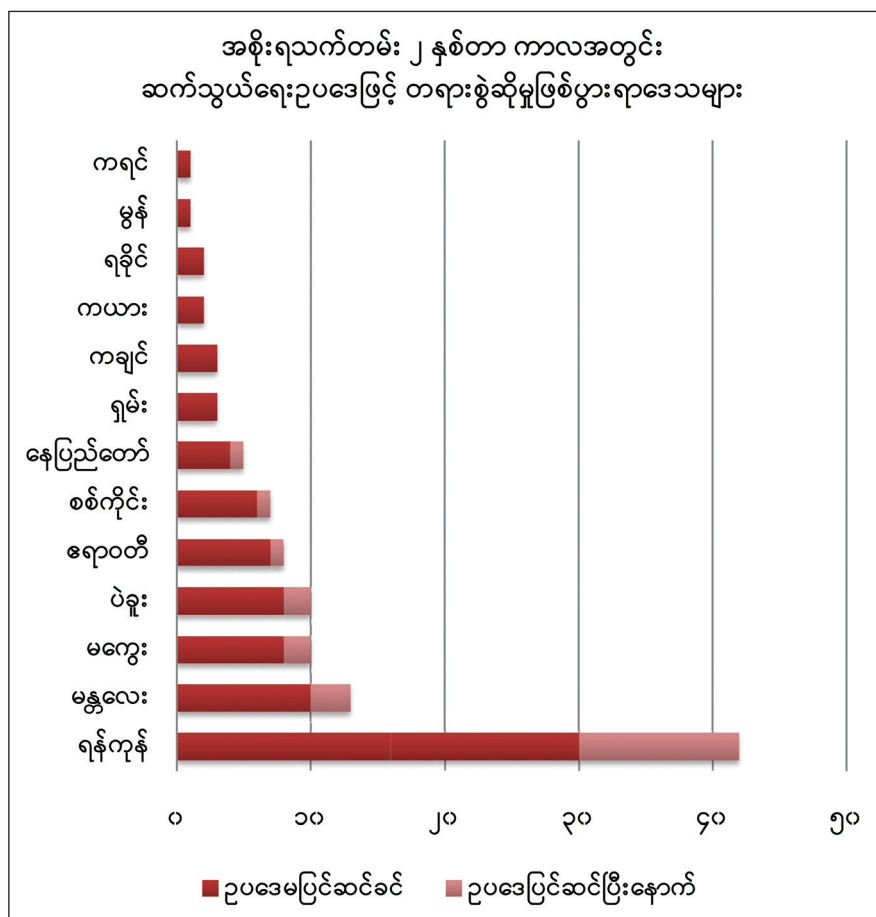
အမှု ၄ မှုမှာ ဖြစ်ပွားသည့်လ အတိအကျမသိရသဖြင့် ဂရပ်တွင် ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပါ။*

ထို့ပြင် အဆိုပါဥပဒေ ရေးဆွဲခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော နောက်ယောင်ခံ လိုက်ခြင်း၊ ကြားဖြတ် နားထောင်ခြင်းများကို ကာကွယ်ရန်ဟူသော အချက်များသည် လက်ရှိအချိန်ထိ အကျိုးဝင်နေခြင်း မရှိဘဲ သတင်းရဲတပ်ဖွဲ့ (SB) များ၏ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများအပေါ် နောက်ယောင်ခံ လိုက်ခြင်းနှင့် စုံစမ်း ထောက်လှမ်းခြင်းများမှာ ယခင်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်နေဆဲ၊ ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလအတွင်း မွန်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာအေးခံ သည် ပြည်သူများ စားသောက်ကုန်ဈေးနှုန်း ကျဆင်းစေလိုပါက ‘ဟင်းတစ်မျိုး လျှော့ စားကြရန်’ ပြောကြားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ပြောကြားမှုကို ရိုက်ကူးထားသော ဗီဒီယိုဖိုင်တစ်ခု ကို သထုံမြို့နယ်တွင်နေထိုင်သော ဦးအောင်ကိုကိုလွင်က Facebook လူမှုကွန်ရက်ပေါ် တွင် တင်ခဲ့ရာ မွန်ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကော်မတီဝင်၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးက နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံရေးကို အကာအကွယ် ပေးရေး ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၈(စ)ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ဤဖြစ်ရပ်မှာ ဥပဒေကို ရေးဆွဲ သည့် ရည်ရွယ်ချက် ကောင်းမွန်သော်လည်း ရေးဆွဲရာတွင် အားနည်းချက်များ ရှိနေသည့် အတွက် အစိုးရအပေါ် ဝေဖန်သူများကို ဖိနှိပ်နိုင်သည့် လက်နက်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးချ လာနိုင်ကြောင်း မီးမောင်းထိုး ဖော်ပြနေသည်။

(ဂ) သံချပ်စာသားများ ခွင့်ပြုချက်တင်ရန် ရန်ကုန်တိုင်းအစိုးရက ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်း

သင်္ကြန်တွင်း ဖျော်ဖြေမည့် သီချင်းနှင့် သံချပ်များကို ကြိုတင် စိစစ်နိုင်ရန် ခွင့်ပြု ချက် တင်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏ ရန်ကုန် မဟာသင်္ကြန် သီချင်း၊ သံချပ် စိစစ်ကြပ်မတ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီက ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ အဆိုပါ ကြေညာချက်တွင် ‘ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး၊ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို ထိခိုက်မှု မရှိစေရန်နှင့် ဘာသာ ရေး၊ လူမျိုးရေး ထိခိုက်စေသည့် အသုံးအနှုန်းများ မပါဝင်စေရေးနှင့် နိုင်ငံတော်၊ အဖွဲ့အစည်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ဂုဏ်သိက္ခာ ညှိုးနွမ်းစေသည့် သဘော မျိုး မပါရှိစေရေး၊ ရိုင်းပျသည့် အသုံးအနှုန်း၊ ဟန်ပန်အမူအရာများ မပါရှိစေရေး’ စသည့် အချက်တို့ကို ခွင့်ပြုမည် မဟုတ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကန့်သတ်မှုများ၊ ဆင်ဆာများကို ဦးသိန်းစိန် အစိုးရ လက်ထက်ကတည်းက စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး လက်ရှိ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဦးဆောင်သော အစိုးရ ကာလအထိတိုင် သံချပ်စာသားများ ခွင့်ပြုမိန့်တင်ရန် ညွှန်ကြားနေဆဲ ဖြစ်သည်။

(ဃ) လူမှုကွန်ရက်သုံးစွဲမှုများကို အစိုးရက စောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းခြင်း

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ပြည်သူ့လွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင် ဂန့်ဂေါမြို့နယ် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်ယဉ်မင်းလှိုင်၏ ‘လူငယ် လူရွယ်များ အကျင့်စာရိတ္တ ပျက်ပြားခြင်း၊ ရပ်ရွာ တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု ပျက်ပြားစေခြင်း တို့ကြောင့် IT နည်းပညာ အလွဲသုံးစွဲမှုကို လိုအပ်သလို စောင့်ကြည့် ထိန်းကျောင်း နိုင်ရန် (Monitoring) ပြုလုပ်နိုင်ရန် အစိုးရအား တိုက်တွန်းကြောင်း’ အဆိုကို ဝန်ကြီး ဌာန၏ ထောက်ခံချက်ဖြင့် အတည်ပြုခဲ့သည်။ ယင်း လွှတ်တော် အစည်းအဝေး၌ Facebook အပါအဝင် လူမှုကွန်ရက် စာမျက်နှာများတွင် သတင်းအမှားများ တင်ပြခြင်း၊ အမုန်းစကားများ၊ ဘာသာရေး လူမျိုးရေး လှုံ့ဆော်မှုများကို အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ စည်း၍ ဥပဒေနှင့်အညီ စောင့်ကြည့် ထိန်းကျောင်းသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက် သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးသန့်စင်မောင်က ပြောကြားခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ၂၀၁၈ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် ပြည်ထောင်စု လွှတ် တော် အစည်းအဝေး၌ အင်တာနက်၊ သို့မဟုတ် ဆိုရှယ်မီဒီယာ အသုံးပြုပြီး နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကို ထိခိုက်နစ်နာစေရန် ပြုလုပ်နေသူများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ် နိုင်ရေး ကျပ်သန်း ၆,၄၀၀ ကျော် သုံးစွဲထားကြောင်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဦးသန့်စင်မောင် က ပြောကြားခဲ့သည်။

(င) ပညာရေးဆွေးနွေးပွဲ ဦးဆောင်ကျင်းပသော ကျောင်းသားအား အရေးယူခြင်း

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဧရာဝတီတိုင်း၊ ဘိုကလေးမြို့နယ်၌ ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့သော ပညာရေးဆွေးနွေးပွဲအား ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ ကျင်းပသည်ဟု ဆိုကာ ဦးဆောင်သူ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသား သမဂ္ဂများ အဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကိုသူရလင်းအား ရပ်/ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ (၂၆) ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ အဆိုပါပညာရေးဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပရန် ကြိုတင် ခွင့်ပြုချက် တောင်းခံခဲ့သော်လည်း သက်ဆိုင်ရာက ခွင့်ပြုချက် မပေးနိုင်ကြောင်း အကြောင်းပြန်ခဲ့သည်။ ကိုသူရလင်းအား ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ အမှတ် ၄ ရပ်ကွက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်း တရားစွဲဆိုခဲ့ပြီး တရားရုံးမှ မတ်လ ၁၃ ရက် နေ့တွင် ဖမ်းဝရမ်းထုတ် ဖမ်းဆီးရန် ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

(စ) ဒေါက်တာအေးမောင်နှင့် စာရေးဆရာဝေဟင်အောင်တို့အား ဖမ်းဆီးတရားစွဲဆိုခြင်း

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၅ ရက် ညက ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရသေ့တောင်မြို့တွင် ပြုလုပ်သည့် ရခိုင် အချုပ်အခြာအာဏာ ကျဆုံးသည့်နေ့ အခမ်းအနား၌ ဟောပြောမှု ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းအတွက် အမ်းမြို့နယ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ ဒေါက်တာ

အေးမောင်နှင့် စာရေးဆရာ ဝေဟင်အောင်တို့ကို အစိုးရက ဖမ်းဆီး တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

အစိုးရ၏ ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ဒေါက်တာအေးမောင်က အဆိုပါ ဟောပြောပွဲ၌ ဗမာများက ရခိုင်လူမျိုးများကို ကျွန်အဖြစ်လောက်သာ ထားပြီး တန်းတူ အခွင့်အရေးမပေးကြောင်း၊ အချုပ်အခြာအာဏာ ရရှိရေးအတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး ဆောင်ရွက်နေသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိကြောင်းနှင့် လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအားနည်းချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ ပန်းတိုင်ရောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်၊ အချုပ်အခြာအာဏာ ပြန်လည်ရယူလိုရေး စိတ်ဓာတ် မွေးရန် ဟောပြော တိုက်တွန်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပါရှိသည်။ ယင်းဟောပြောချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဇန်နဝါရီ ၁၆ ရက်တွင် ကျင်းပသည့် ရခိုင်ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေး အမှတ်စဉ် (၄/၂၀၁၈) မှ ၎င်းတို့ နှစ်ဦးအား နိုင်ငံတော်သစ္စာ ဖောက်ဖျက်ပုန်ကန်မှု ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၂၁ (ခ) (ဂ)၊ နိုင်ငံတော် အကြည်ညို ပျက်စေမှု ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၅၀၅ (ခ) (ဂ)၊ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေပုဒ်မ (၁၇) (၁) (၂) တို့ဖြင့် အမှုဖွင့် တရားစွဲဆိုသွားရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် တပ်မတော်၏ ချိုးဖောက်မှုများ

(က) လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ်

မပြောင်းလဲသေးသော တပ်မတော်၏ သဘောထား

လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ တပ်မတော်၏ ရပ်တည်ချက် သဘောထားမှာ ယခင်ပုံစံအတိုင်း မပြောင်းလဲဘဲ ရှိခဲ့သည်။ တပ်မတော်နှင့် တပ်မတော် ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ဝေဖန်မှုများကို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို ပုံမှန်အတိုင်း ပြုလုပ်နေဆဲ ဖြစ်သည်။ အရပ်သား အစိုးရသက်တမ်း ၂ နှစ်အတွင်း တပ်မတော်က တရားစွဲဆိုခဲ့သော အမှုနှင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်ခဲ့သည့် ဖြစ်စဉ် စုစုပေါင်း ၁၃ ခုကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့သည်။ ထူးခြားချက်အနေဖြင့် တပ်မတော်က အဆိုပါ တရားစွဲဆိုထားသော အမှုများထဲမှ အမှု ၅ မှုကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် ရုတ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံတော်နှင့် ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို အတူလက်တွဲ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် သင်ပုန်းချေပြီး အမှုရုတ်သိမ်းပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု တပ်မတော်က သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

၁။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့တွင် NLD အစိုးရ တက်လာပြီးနောက် အောက်တိုဘာလ ၂၂ ရက်နေ့၌ ဒီမိုကရေစီအရေး စဉ်ဆက်မပြတ် လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (MCDF) ခေါင်းဆောင် ကိုထင်ကျော်ကို တပ်မတော်က ပုဒ်မ ၅၀၅(က) ဖြင့် တရားစွဲခဲ့သည်။ ကိုထင်ကျော်သည် မြောက်ဥက္ကလာမြို့နယ် တရားရုံးရှေ့တွင် တပ်မတော် အရာရှိများ

နှင့် ပတ်သက်၍ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုမှုများကြောင့် တရားစွဲဆိုခံခဲ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်က အမှုကို ရုတ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။

၂။ NLD ပါတီ၏ ဗဟို သုတေသနလမ်းညွှန်အဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး ဦးမျိုးရန်နောင်သိန်း သည် လူမှုကွန်ရက်ပေါ်တွင် တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး မင်းအောင်လှိုင်ကို ဝေဖန်ရေးသားမှုကြောင့် တပ်မတော်က ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ)ဖြင့် အမှုဖွင့်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့တွင် ထောင်ဒဏ် ၆ လ ချမှတ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

၃။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ပုသိမ်မြို့ရှိ၊ ပုသိမ်ဟိုတယ်တွင် ၂၀၁၇ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၉ ရက်နေ့က ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပတ်သက်သော အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပညာပါရမီ ပညာဒါနကျောင်းမှ ကျောင်းသားများက ‘စစ်ပွဲ အလိုမရှိ’ ပြဇာတ်ကို ကပြခဲ့သည်။ အဆိုပါ စစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြဇာတ်သည် တပ်မတော်နှင့် တပ်မတော် မိသားစုများ၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်သည်ဟုဆိုကာ တပ်မတော်က ဇန်နဝါရီ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ပုဒ်မ ၅၀၀ ဖြင့် ပုသိမ် တရားရုံးသို့ ဦးတိုက် လျှောက်ထား ခဲ့သည်။ ကျောင်းသား ၉ ဦးအနက် ၅ ဦးမှာ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲ ဖြေဆိုရမည့် သူများဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်ကျော်အကြာ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဧပြီ ၄ ရက်နေ့တွင် ရုံးချိန်းပျက်ကွက်သူ ကျောင်းသားတစ်ဦးမှ လွဲ၍ ကျောင်းသား ၈ ဦးကို ငွေဒဏ် သုံးသောင်းနှင့် ငါးသောင်းစီ အသီးသီး ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခဲ့သည်။

၄။ ပုသိမ်မြို့မှ ကျောင်းသား ၉ ဦး ကပြသည့် ‘စစ်ပွဲ အလိုမရှိ’ ပြဇာတ်ကို လူ့အခွင့် အရေး တက်ကြွ လှုပ်ရှားသူများအဖွဲ့ (HRAA) ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သူ ကိုထွန်းထွန်းဦးက ဖုန်းဖြင့် ရိုက်ကူးပြီး Facebook လူမှုကွန်ရက်တွင် တိုက်ရိုက် (Live) လွှင့်ခဲ့သဖြင့် တပ်မတော်က ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃၁ ရက်နေ့တွင် အီလက်ထရွန်းနစ် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေဖြင့် အမှုဖွင့်ခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့က ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ဖြင့် ပြောင်းလဲ အမှုဖွင့်ခဲ့သည်။ ကိုထွန်းထွန်းဦး၏ အမှုကို တစ်နှစ်နီးပါးအကြာ၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ် မေလ ၇ ရက်တွင် ထောင်ဒဏ် သုံးလ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် ခဲ့သည်။

၅။ တပ်မတော်နေ့ (တော်လှန်ရေးနေ့) အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် တပ်မတော်က ထုတ် လွှင့်သော ‘ပြည်ထောင်စု သစ္စာ’ ဇာတ်လမ်းကို သရော်စာအဖြစ် ရေးသားထားသည့် ‘ကျည်ထောင်စု သစ္စာ’ သရော်စာကို အွန်လိုင်းပေါ်တွင် ဖော်ပြမှုဖြင့် The Voice Daily

သတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ် ဦးကျော်မင်းဆွေနှင့် ကလောင်ရှင် ဗြိတိသျှ ကိုကိုမောင်တို့ ကို တပ်မတော်က ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ဖြင့် အမှုဖွင့် တိုင်ကြားခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဗြိတိသျှ ကိုကိုမောင်ကို ပုံနှိပ်မီဒီယာတွင်သာ ရေးသားခြင်းကြောင့် အမှုနှင့် သက်ဆိုင်မှု မရှိဟူသော ပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ မှတ်ချက်ကြောင့် တရားသေ လွှတ်ပေးခဲ့ပြီး ဦးကျော်မင်းဆွေ တစ်ဦးတည်း သာ ဆက်လက် ရင်ဆိုင်စေခဲ့သည်။ သို့သော် ဇူလိုင် ၂၁ ရက်တွင် ၎င်းတို့ နှစ်ဦးစလုံးကို သတင်းမီဒီယာဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅(ခ) ဖြင့် ထပ်မံ တရားစွဲခဲ့သည်။ ဦးကျော်မင်းဆွေသည် ရှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် အာမခံ ပယ်ချခံရပြီးနောက် ဩဂုတ် ၄ ရက်၊ ၉ ကြိမ်မြောက် အာမခံ လျှောက်ထားရာတွင် အာမခံရရှိခဲ့သည်။ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်တွင် တပ်မတော်က အမှုကို ရုတ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။

၆။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ၊ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင် ဦးဝင်းထိန်က ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၄ ရက်နေ့တွင် ဧရာဝတီသတင်းဌာနသို့ ဖြေကြားချက်နှင့် ပတ်သက်၍ တပ်မတော် သတင်းမှန်ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့က ကန့်ကွက်ကြောင်း မေလ ၅ ရက်နေ့တွင် သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ယင်းဖြေကြားချက်တွင် NLD ပါတီနှင့်ပတ်သက်၍ အွန်လိုင်း ပေါ်၌ ပျံ့နှံ့နေသည့် သတင်းများအား မဟုတ်မှန်ကြောင်း ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့ပြီး ယင်း သတင်းအမှားများကို ပြုလုပ်သူမှာ ‘ကြွေခိုင်ရေးကပဲ လုပ်သလား။ အချို့ တပ်မတော် အဖွဲ့အစည်းတွေကပဲ လုပ်သလား။ ကျွန်တော်တို့ကို မလိုလားတဲ့ အိုင်တီမှာ ကျွမ်းကျင်တဲ့ သူတွေကပဲ လုပ်သလား မှန်းဆရ ခက်တယ်’ဟုပြောကြားခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအမြစ် ခိုင်လုံခြင်းမရှိသော သံသယစိတ်အပေါ် အခြေခံ၍ တပ်မတော်အား ထည့်သွင်းပုတ်ခတ် စွပ်စွဲပြောဆိုခြင်းသည် တပ်မတော်၏ဂုဏ်သိက္ခာကို များစွာ ထိခိုက်စေကြောင်း၊ သတင်း မီဒီယာ နည်းဥပဒေ၊ အခန်း(၄)၊ သတင်းမီဒီယာသမားများ လိုက်နာရမည့် တာဝန်နှင့် ကျင့်ဝတ်များ၌ ပါရှိသော ‘အများပြည်သူ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် သတင်း ရေးသားခြင်း မဟုတ်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို တမင် ထိခိုက်စေသော အရေးအသားနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေသော အရေးအသားမျိုး ဖော်ပြခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း’ ဟူသည့် သာမန် မီဒီယာသမားများ လိုက်နာရသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကိုပင် ချိုးဖောက်စေရန် အားပေးအားမြှောက် ပြုစေကြောင်းနှင့် နိုင်ငံတော် အစိုးရအနေဖြင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးဆောင်ရွက်နေချိန်တွင် NLD ပါတီ၏ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ တစ်ဦးအနေဖြင့် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးနှင့် လုံခြုံရေးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေသော တပ်မတော်အပေါ် အခြေအမြစ်မရှိ ပုတ်ခတ်ပြောဆိုမှုအား ပြင်း ထန်စွာ ကန့်ကွက်ကြောင်းနှင့် လိုအပ်သော တုံ့ပြန်မှုများ ဆောင်ရွက်သွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

၇။ တောင်ငူခရိုင် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများ အဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင်များ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ‘ကေတုအိုးဝေ’သံချပ်အဖွဲ့၏ သင်္ကြန်ဖျော်ဖြေရေး သံချပ်စာသား များနှင့် ပတ်သက်၍ ‘ကေတုအိုးဝေ’မှ ကိုအောင်ထက်နှင့် ကိုဝေယံသိန်းတို့ နှစ်ယောက် ကို တပ်မတော်က ၂၀၁၇၊ ဇွန်လ ၁၃ ရက်တွင် နိုင်ငံတော် အကြည်ညိုပျက်စေမှု ပုဒ်မ ၅၀၅(ခ) ဖြင့် အမှုဖွင့်ခဲ့သည်။ ကိုအောင်ထက်ကို အာမခံမပေးဘဲ ချုပ်နှောင်ခဲ့ပြီး ကို ဝေယံသိန်းမှာ တရားရုံးသို့ လာရောက် အမှုရင်မဆိုင်ခဲ့ပါ။ ဦးခေါင်း ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သော ကိုအောင်ထက်ကို သြဂုတ်လ ၁၅ ရက်တွင် တရားရုံးက အာမခံပေးခဲ့သည်။ ယင်းအမှုကို ၂၀၁၇ စက်တင်ဘာ ၁ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်က အမှု ရုတ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။

၈။ တအာင်းအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (TNLA) ဒေသတွင် မူးယစ် ဆေးဝါးများ မီးရှို့ဖျက်ဆီးမှုကို သတင်းယူပြီး ပြန်လာသော ဧရာဝတီသတင်းဌာနမှ သတင်းထောက် ကိုသိန်းဇော် (ခ) ကိုလဝီဝမ်နှင့် DVB သတင်းဌာနမှ သတင်းထောက် ဦးအေးနိုင်နှင့် ကိုပြည့်ဘုန်းအောင်တို့ကို နှိမ်ဆိမ့်-သီပေါ ကားလမ်းပေါ်တွင် လုံခြုံရေး ဆောင်ရွက်နေသော တပ်မတော်စစ်ကြောင်းက ဖမ်းဆီးခဲ့ပြီး မတရားအသင်း အက် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၇(၁) ဖြင့် အမှုဖွင့်ခဲ့သည်။ အမှုစစ်ဆေးနေစဉ် ၆၇ ရက်ကြာ ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရပြီး အာမခံလျှောက်ထားမှု များကို အကြိမ်ကြိမ် ပယ်ချခံခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၇ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့တွင် တပ်မတော်က အမှုကို ရုတ်သိမ်းပေးခဲ့သည်။

၉။ ‘ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် အရပ်ဘက်-စစ်ဘက် ဆက်ဆံရေးဆိုသည်မှာ မရှိကြောင်း၊ အရပ်သား အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အောက်တွင် စစ်ဘက် ရှိရမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (Protocol) အရ ဆိုပါက တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်သည် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် အဆင့်သာ ရှိသည်’ဟု ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖြိုး မင်းသိန်းက ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ ဦးဖြိုးမင်းသိန်း၏ ပြောကြားချက်နှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်သလို စိစစ်အရေးယူပေးရန် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက် တွင် တပ်မတော်က နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံးသို့ တိုင်ကြားစာ ပို့ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဇူလိုင် ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဦးဖြိုးမင်းသိန်းက တပ်မတော်သို့ တောင်းပန်စာ ပေးပို့ခဲ့ရသည်။

၁၀။ တပ်မတော်ကို စစ်တပ်ဟု မခေါ်ဆိုဘဲ တပ်မတော်ဟုသာ ‘မှန်မှန်ကန်ကန်’ သုံးစွဲ စေလိုကြောင်းနှင့် တပ်မတော် မဟုတ်သော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း များကို တပ်မတော်ဟု မသုံးစွဲစေလိုကြောင်း တပ်မတော် သတင်းမှန် ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့မှ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ရဲဝင်းက ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၂၇ ရက်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော မီဒီယာ ကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပြောကြားခဲ့သည်။ တပ်မတော် ကြည်း၊ ရေ၊

လေတို့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော စစ်မှုထမ်းများမှ လွဲ၍ ကျန်သော မည်သည့် အဖွဲ့အစည်း မဆို ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ချက်အရ စစ်ဘက်၊ ရာထူးအဆင့် အခေါ်အဝေါ်များ သုံးစွဲခွင့် မရှိဟုလည်း တပ်မတော် သတင်းမှန် ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့ က ဇူလိုင်လ ၂၆ ရက်နေ့ ရက်စွဲဖြင့် သတင်းထုတ်ပြန်ထားသေးသည်။

၁၁။ တပ်မတော်ထံသို့ အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ်တွင် ရောက်ရှိခဲ့ရသည့် ကလေးစစ်သား ဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သော ကိုအောင်ကိုထွေးသည် ကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ကလေး စစ်သားဘဝအကြောင်းကို ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် RFA (Radio Free Asia) သတင်းဌာနသို့ ဖြေကြားခဲ့သည်။ ထိုအတွက် တပ်မတော်က နိုင်ငံတော် အကြည်ညို ပျက်စေမှု ပုဒ်မ ၅၀၅(ခ) ဖြင့် တရားစွဲခဲ့သည်။ ကိုအောင်ကိုထွေးသည် နိုင်ငံတော် အကြည်ညိုပျက်စေမှုဖြင့် တရားစွဲဆို အစစ်ဆေးခံနေရစဉ်အတွင်း ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်တွင် တရားရုံး မထီမဲ့မြင်မှုဖြင့် ထောင် ခြောက်လ ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၈ ရက်တွင် တရားရုံးက နိုင်ငံတော် အကြည်ညိုပျက် စေမှု၏ အမြင့်ဆုံး အပြစ်ဒဏ်ဖြစ်သည့် ထောင်ဒဏ် နှစ်နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ အမိန့် ချမှတ်ပြီးနောက် ဇန်နဝါရီ ၁၇ ရက်နေ့ ရုံးထုတ်၌ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေစာအုပ် ကို ခြေထောက်ဖြင့် နင်းပြီး ဆန္ဒပြခဲ့ခြင်းကြောင့် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်ထိ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် နိုင်သော နိုင်ငံတော်အထိမ်းအမှတ် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၇ ဖြင့်လည်း ထပ်တိုး အမှုဖွင့် ခံထားရသည်။ ကိုအောင်ကိုထွေးသည် ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် တပ်မတော်ထံသို့ ကလေး စစ်သားအဖြစ် စုဆောင်းခံရပြီး တပ်မတော်မှ ထွက်ပြေးခဲ့စဉ်ကလည်း ထောင်ဒဏ်ကျခံခဲ့ ရကာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၂။ မွန်ပြည်နယ်၊ မဲဆန္ဒနယ် အမှတ် ၁၂ မှ အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်သီရိရတနာသည် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်တွင် Facebook ပေါ်တွင် နိုင်ငံတော် သမ္မတ ရွေးချယ်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး ‘ရွေးကောက်ခံ အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် များ အစုအဖွဲ့ အစည်းအဝေးကို ဆက်လက်ကျင်းပရာ ပြည်သူ့ ရွေးကောက်ခံ မဟုတ် သောသူများ ထွက်ခွာနိုင်ပါပြီ’ဟု ကြေညာသောအချိန်၌ ပြည်သူ့ရွေးချယ်ခံ ဖြစ်ရသော ကိုယ်စားလှယ်ဘဝသည် အလွန် ဂုဏ်ယူစရာကောင်းသည် (ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိသည်) ဟု ခံစားရကြောင်း ရေးသားခဲ့သည်။ အဆိုပါ စာနှင့် ပတ်သက်၍ လူမှုကွန်ရက်ပေါ်တွင် ဝေဖန်မှုတချို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီးနောက် မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဒေါ်သီရိရတနာက အမျိုးသား လွှတ်တော် ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တပ်မတော်သား အမျိုးသားလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ အစုအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ကို အနူးအညွတ် ပြန်လည်တောင်းပန်ကြောင်း တရားဝင်စာ ပေးပို့ခဲ့ရသည်။

၁၃။ ၂၁ ရာစု ပင်လုံညီလာခံကို ထောက်ခံကြိုဆိုသည့်အနေဖြင့် ၈၈ မျိုးဆက် (ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပွင့်လင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း) နှင့် အဆိုတော် စောဖိုးခွားတို့ ဦးစီး၍ သရုပ်ဖော်ဖျော်ဖြေ တင်ဆက်ပွဲ၊ တေးဂီတဖျော်ဖြေပွဲနှင့် ချစ်ကြည်ရေး ဘောလုံးပွဲကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ အခမ်းအနားတွင် ဦးမင်းကိုနိုင် စီစဉ်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေး သရုပ်ဖော်ပြဇာတ်၌ စစ်နှင့်ပတ်သက်၍ လူအများ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့် ထွက်ပြေးနေသော ပြကွက်များ၊ စစ်ယူနီဖောင်း ဝတ်ထားသူများက ကလေးသူငယ်များကို သေနတ်ဖြင့် ချိန်ထားသော ပြကွက်များကို တင်ဆက်ခဲ့ခြင်းအပေါ် ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက် ရှုတ်ချကြောင်း တပ်မတော်က ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်တွင် သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ထိုထုတ်ပြန်ချက်တွင် ‘သရုပ်ဖော် ကကွက်တွင် တပ်မတော်အဖြစ် သရုပ်ဆောင်ထားသည့် စစ်စိမ်းရောင် ယူနီဖောင်း ဝတ်စားဆင်ယင်မှုသည် တပ်မတော်၏ ခွင့်ပြုချက် ရယူမှု မရှိသည့်အပြင် တပ်မတော်မှ သတ်မှတ်ထားသော စစ်ဝတ်တန်ဆာ စည်းမျဉ်းနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိခြင်း၊ ပွဲအခမ်းအနား တင်ဆက်နိုင်သည့် အရည်အသွေးနှင့် ကိုက်ညီမှု မရှိသည့် ဝတ်စုံများကို ဝတ်ဆင်ထားခြင်း၊ ကိုင်ဆောင်သည့် လက်နက်များသည်လည်း တပ်မတော်မှ လက်ရှိ တပ်ဆင် ကိုင်ဆောင်ထားသည့် လက်နက်ငယ်များ မဟုတ်ခြင်း စသည့် အချက်များကြောင့် တပ်မတော်၏ပုံရိပ်အား နိုင်ငံတကာ မျက်နှာစာနှင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ မြင်ကွင်း၌ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်စေကြောင်း၊ ကလေးစစ်သားနှင့် ပတ်သက်၍ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း အသီးအသီးဟု သုံးနှုန်း ပြောကြားခြင်းသည် တပ်မတော်ကပါ ပါဝင်သည့်သဘော သက်ရောက်နေပြီး နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် တပ်မတော်တို့၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း လစ်လျူရှုရာ ရောက်ကြောင်း၊ ပြည်သူများအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ထားသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ အထိတ်တလန့် ထွက်ပြေးနေသည့် ပြကွက်များလည်း ပါရှိနေပြီး ယင်းပြကွက်များသည် တပ်မတော်နှင့် (NCA) စာချုပ်တို့၏ ပုံရိပ်၊ အချို့သော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတို့၏ ပုံရိပ်တို့ကို များစွာ ထိခိုက်စေကြောင်းနှင့် သမိုင်းအစဉ်အလာ ရှိခဲ့သည့် တပ်မတော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် ပုံရိပ်များကိုလည်း များစွာ ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းတို့ကြောင့် အဆိုပါ ငြိမ်းချမ်းရေး သရုပ်ဖော် ပြကွက်အစီအစဉ်အား စီစဉ်တင်ဆက်သည့် တာဝန်ရှိသူ ပုဂ္ဂိုလ်များအားလုံးအပြင် ကလေးစစ်သား သုံးစွဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းစွာ မသိနားမလည်ဘဲ ပြောကြားခဲ့သည့် ဦးမင်းကိုနိုင်တို့အား တပ်မတော်အနေဖြင့် ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်ရှုတ်ချပါကြောင်း သတင်း ထုတ်ပြန်အပ်ပါသည်’ဟု ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ ထိုပြဇာတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဦးမင်းကိုနိုင်က အပြည့်အဝ တာဝန်ယူကြောင်း ပြန်လည်တုံ့ပြန် ပြောကြားခဲ့သည်။

အခန်း ၃

သတင်းမီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့်

(က) သတင်းထောက်တစ်ဦး အသတ်ခံရခြင်း

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၃ ရက်နေ့တွင် Eleven Media Group မှ မုံရွာအခြေစိုက် သတင်းထောက် ကိုစိုးမိုးထွန်း လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသည်။ ဒေသခံတချို့မှ ကိုစိုးမိုးထွန်း ကို ဒီဇင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့ ညဉ့်သန်းခေါင်တွင် မုံရွာမြို့အရှေ့ဘက်၊ ပြည်ထောင်စုလမ်းမကြီး၊ ခမရ ၁၆ တပ်ရင်းအနီး၌ သွေးအိုင်ထဲ မှောက်လျက်အနေအထားဖြင့် တွေ့ရှိ သဖြင့် မုံရွာမြို့ ဆေးရုံကြီးသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့သည်။ ဆေးရုံတွင် ကိုစိုးမိုးထွန်း သေဆုံး နေပြီဖြစ်ကြောင်း ဆရာဝန်များမှ အတည်ပြုခဲ့ပြီး ဦးခေါင်းဒဏ်ရာ နှစ်ချက်ဖြင့် ဦးခေါင်းခွဲ အက်ကာ သွေးခဲ သေဆုံးခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရင်ခွဲ ဆေးစစ်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ လက်မောင်းနှင့် မျက်နှာများတွင် ဖူးရောင်ဒဏ်ရာများ၊ အညှိအမဲများလည်း ရှိနေခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၀၂ ဖြင့် အမှုဖွင့်ပြီး အထူးစုံစမ်း စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းကာ တရားခံပေါ်ပေါက်ရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း ယနေ့ အချိန်အထိ အမှုမှန် ပေါ်ပေါက်ခြင်း မရှိသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကိုစိုးမိုးထွန်း သည် သစ်မှောင်ခိုသတင်းများ၊ မူးယစ်ဆေးဝါး သတင်းများကို အများဆုံး သတင်းရေး သားလေ့ရှိပြီး မသေဆုံးမီ ရက်ပိုင်းအလိုတွင်လည်း ၎င်း၏ လူမှုကွန်ရက်အကောင့်တွင် သစ်မှောင်ခို အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဖော်ပြထားခြင်း ရှိခဲ့သည်။ ကိုစိုးမိုးထွန်း သည် ၎င်း၏ လူမှုကွန်ရက်အကောင့်တွင် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက်က သစ်ဖမ်းဆီးမှု နှင့် သက်ဆိုင်သော ဖုန်းနံပါတ်များ၊ အချက်အလက်များကို တင်ခဲ့ဖူးခြင်း

လည်း ရှိသည်။ ကိုစိုးမိုးထွန်းသည် မတော်တဆ သေဆုံးခြင်း မဟုတ်ဘဲ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံရခြင်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များက မီဒီယာများသို့ အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည်များ ရှိခဲ့သည်။

(ခ) သတင်းသမားများအပေါ် တရားစွဲဆိုမှုများ

လက်ရှိအစိုးရလက်ထက်တွင် သတင်းသမားများအပေါ်တရားစွဲဆိုထားသော အမှုပေါင်း ၂၁ မှုအထိ ရှိနေပြီး သတင်းသမား ၃၅ ဦး တရားရင်ဆိုင်နေရလျက် ရှိနေပါသည်။ ယင်းသို့တရားစွဲဆိုသူများတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့က တရားစွဲဆိုထားသောအမှု ၄ မှု၊ တပ်မတော်က တရားစွဲဆိုထားသော အမှု ၂ မှု၊ အရပ်သားအစိုးရအဖွဲ့က တရားစွဲဆိုထားသော အမှု ၂ မှုတို့ ပါဝင်သည်။ သတင်းသမားများကို တရားစွဲဆိုရာတွင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရမှုမှာ အများဆုံးဖြစ်ပြီး မတရားအသင်းဥပဒေ၊ လေကြောင်းပျံသန်းမှုဥပဒေ၊ ပို့ကုန်/သွင်းကုန် ဥပဒေ၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေ၊ နိုင်ငံတော်အစိုးရလျှို့ဝှက်ချက်အက်ဥပဒေ၊ အသရေဖျက်မှုပုဒ်မ ၅၀၀၊ မီဒီယာဥပဒေတို့ဖြင့် တရားစွဲဆိုမှုများလည်း ရှိနေသည်။ ထိုအမှုများ ထဲက တချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြအပ် ပါသည်။

၁။ ကိုဆွေဝင်း (Myanmar Now)

Myanmar Now သတင်းဌာန၏ သတင်းထောက်ချုပ်ဖြစ်သူ ကိုဆွေဝင်းအား တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ပါတီဝင်တစ်ဦးမှ (မန္တလေးတိုင်း မဘသ အဖွဲ့ဝင် ဟု အမည်ခံထားသူ) မန္တလေးတိုင်း မဘသ ဦးဆောင် ဆရာတော် ဦးဝီရသူ၏ ညွှန်ကြား ချက်အရ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် အမှုဖွင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ဦးဝီရသူသည် ၎င်း၏ Facebook စာမျက်နှာတွင် ‘ဦးကိုနီကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်သူများအား ကျေးဇူးတင်ကြောင်း’ ရေးသားခဲ့သည့်အပြင် Speaker Journal ၌ အင်တာဗျူးဖြေဆိုရာ ‘ဦးကိုနီသည် ခွေးရူးဖြစ်ကြောင်း၊ ခွေးရူးကို သုတ်သင် လိုက်သည့်အတွက် တစ်တော ရှင်းသွားကြောင်း’ ပြောကြားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ အမုန်း စကား များပြောဆိုနေမှုအပေါ် Myanmar Now သတင်းဌာနမှ မဘသ ရှေ့နေ ဦးအေးပိုင် အပြင် ဝိနည်းရှုထောင့်မှ ထင်မြင်ချက်ရရှိရန် မဘသမှ အထွေထွေ အတွင်း ရေးမှူး ဦးဝိမလဗုဒ္ဓိနှင့် မန္တလေးမြို့နေ ဆရာတော် ဦးစိန္တိတတို့အား အင်တာဗျူးများ ပြုလုပ်ပြီး သတင်းရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာတော် ဦးစိန္တိတ၏ အင်တာဗျူးဖြေကြားချက် တွင် ‘ဦးဝီရသူသည် ဝိနည်းအားဖြင့် တတိယ ပါရာဇိကကံကို ကျူးလွန်ကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ သံဃာ့အဖွဲ့များက လူဝတ်လဲစေပြီး အရေးယူသင့်ကြောင်း’ ပါရှိသည်။

အဆိုပါ သတင်းအား ကိုဆွေဝင်းမှ ၎င်း၏ဖေ့စ်ဘွတ်စာမျက်နှာတွင် ပြန်ဝေမျှ ခဲ့ပြီး ‘ဝီရသူ ပါရာဇိကကျပြီး ရဟန်းဘဝ နိဗ္ဗိတံသွားပြီ ဖြစ်ကြောင်း’ ဝေဖန်ခဲ့ရာ ဦး ဝီရသူ၏ တပည့်တစ်ဦးဖြစ်သူ ကိုကျော်မျိုးရွှေက ကိုဆွေဝင်းအား ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုဆွေဝင်းသည် ရန်ကုန်တွင် အခြေချ နေထိုင်သူဖြစ်ပြီး မန္တလေးတိုင်း၊ မဟာအောင်မြေမြို့နယ် တရားရုံးတွင် တရားစွဲဆို ခံရခြင်းဖြစ်သည်။ အမှုမှာ ယနေ့ထက်တိုင် ပြီးပြတ်ခြင်းမရှိသေးဘဲ ကိုဆွေဝင်းသည် ရန်ကုန်မှ မန္တလေးသို့ ပုံမှန်သွားရောက်ပြီး အမှုရင်ဆိုင်နေရသည်။

၂။ ကိုဝလုံးနှင့် ကိုကျော်စိုးဦး

ရိုက်တာသတင်းဌာနမှ သတင်းထောက်နှစ်ဦးဖြစ်သည့် ကိုဝလုံးနှင့် ကိုကျော်စိုးဦး တို့သည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော် လျှို့ဝှက်ချက်များ အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ(၃) ဖြင့် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။

ဖမ်းဆီးခံရခြင်း မတိုင်မီက ကိုဝလုံးသည် စက်တင်ဘာလအတွင်းက ရခိုင်ပြည် နယ်၊ အင်းဒင်ကျေးရွာတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော အင်းဒင်ရွာသား ၁၀ ဦး အသတ်ခံရခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး စုံစမ်းဖော်ထုတ် သတင်းရေးသားနေသူ ဖြစ်သည်။ ကိုဝလုံးသည် သတင်း အား ခိုင်လုံစေရန်အတွက် ၂၀၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလဆန်းပိုင်းအတွင်း ရန်ကုန်တွင်ရှိနေသော ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့် ရဲအရာရှိ အချို့နှင့်

အင်းဒင်ကျေးရွာ လူသတ်မှု အခင်းတွင် ရှိနေခဲ့သည့် ရဲအရာရှိများကို ဆက်သွယ် မေးမြန်းခွင့်ရရှိရန် အားထုတ်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ရခိုင်ပြည်နယ် မောင်တောဒေသတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော လက်ရှိတွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ ထောက်ကြံ့မြို့နယ်တွင် တာဝန် ကျနေသည့် ရဲအရာရှိတစ်ဦးကိုလည်း စုံစမ်းမေးမြန်းရန် ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။

ထောက်ကြံ့မှ ရဲအရာရှိတစ်ဦးက ကိုလုံးအား ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၂ ရက်နေ့ ညနောက်တွင် စားသောက်ဆိုင်တစ်ခု၌ ဆုံတွေ့ရန် ဖုန်းဆက် ချိန်းဆိုခဲ့သည်။ ကိုလုံးသည် ၎င်း၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဖြစ်သော ရခိုင်လူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်သည့် သတင်း ထောက် ကိုကျော်စိုးဦးနှင့်အတူ စားသောက်ဆိုင်သို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ စားသောက်ဆိုင် အရောက်တွင် ရဲအရာရှိတစ်ဦးကို ဆုံတွေ့ရပြီး ရဲအရာရှိတစ်ယောက်သည် ကိုလုံးတို့ တောင်းဆိုခြင်းမရှိဘဲ ၎င်းတို့၏ လက်ထဲသို့ စာရွက်စာတမ်းများ ထည့်ပေးခဲ့သည်။ ကိုလုံးနှင့် ကိုကျော်စိုးဦးတို့ စားသောက်ဆိုင်မှ ထွက်ခွာချိန်တွင် အသင့် စောင့်ဆိုင်းနေ သော ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များက ရခိုင်ပြည်နယ်အရေးနှင့်ဆိုင်သော နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် စာရွက်စာတမ်းများ လက်ဝယ်တွေ့ရှိမှုဖြင့် ဖမ်းဆီးသွားခဲ့သည်။

ကိုလုံးနှင့် ကိုကျော်စိုးဦးတို့ကို ရဲတပ်ဖွဲ့က ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရလျှို့ဝှက် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃) ဖြင့် အမှုဖွင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ကိုလိုနီအစိုးရ လက်ထက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အဆိုပါ ဥပဒေမှာ ပြစ်မှုထင်ရှားပါက ထောင်ဒဏ် ၁၄ နှစ်အထိ ကျခံရ နိုင်သည်။ ကိုလုံးတို့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ဖူးသည့် ဒုတိယရဲမှူး မိုးရန်နိုင်နှင့် ရဲတပ်ကြပ် ကြီး ခင်မောင်လင်းတို့ နှစ်ဦးကိုလည်း လျှို့ဝှက် အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ (၃)၊ ရဲစည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေများနှင့် အရေးယူထားကြောင်း ရဲတပ်ဖွဲ့က ထုတ်ပြန်ထားခဲ့သည်။ ကိုလုံးနှင့် ကိုကျော်စိုးဦးတို့ကို တရားစွဲဆိုရန် သမ္မတရုံးသို့ ခွင့်ပြုမိန့်တောင်းသည့် စာမှာ ၎င်းတို့အား ဖမ်းဆီးပြီး တစ်နာရီအတွင်းပင် ရဲတပ်ဖွဲ့ထံတွင် အသင့် ဖြစ်နေခဲ့သည်။

၃။ Eleven Media နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဝန်ကြီးချုပ်

Eleven Media Group ၏ CEO ဒေါက်တာသန်းထွဋ်အောင်နှင့် Eleven သတင်းစာ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ကိုဝေဖြိုးတို့ကို ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖြိုးမင်းသိန်းက ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ဖြင့် အမှုဖွင့် အရေး ယူခဲ့သည်။ ‘ရွေးကောက်ပွဲ တစ်နှစ်ကြာသော်’ အယ်ဒီတာ အဘော်တွင် ‘ရန်ကုန်တိုင်း ဝန်ကြီးချုပ်သည် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးထံမှ ဒေါ်လာသိန်းချီ တန်သော Patek Philippe နာရီတစ်လုံးကို လက်ဆောင်ရယူခဲ့ကြောင်း’ ထည့်သွင်း ရေးသားခဲ့သည်။ အဆိုပါ အယ်ဒီတာအဘော်ကို Daily Eleven သတင်းစာနှင့် Facebook သတင်း စာမျက်နှာ၊ စင်ကာပူနိုင်ငံထုတ် The Straits Time သတင်းစာတို့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တိုင်း ဝန်ကြီးချုပ်မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ

ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ရာ ရဲတပ်ဖွဲ့မှ ဒေါက်တာသန်းထွဋ်အောင်နှင့် ကိုဝေဖြိုးတို့ကို ဖမ်းဝရမ်းထုတ်ပြီး ရက်ပိုင်းအတွင်း ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ သန်းထွဋ်အောင်နှင့် ကိုဝေဖြိုးတို့မှ အာမခံ လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်း နိုဝင်ဘာ ၃၀ ရက်နေ့တွင် တရားရုံးမှ ပယ်ချခဲ့သည်။

Eleven Media Group မှ နိုဝင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ဝန်ကြီးချုပ်အား တောင်းပန်ခဲ့သည်။ Eleven နေ့စဉ်သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်နှင့် Eleven ၏ Facebook သတင်းစာမျက်နှာတို့တွင် ‘Eleven Media Group မှ တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် နောက်နောင်တွင် ဤကဲ့သို့ မလုပ်ဆောင်ပါဟု ဝန်ခံကြောင်း’ ထည့်သွင်း ရေးသားချက်နှင့် အတူ အနူးအညွတ် တောင်းပန်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ Eleven Media Group မှ လူသိရှင်ကြား တောင်းပန်ခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ ၇ ရက်နေ့တွင် ဒေါက်တာသန်းထွဋ်အောင်နှင့် ကိုဝေဖြိုးတို့အား တရားရုံးမှ အာမခံပေးခဲ့သည်။

၄။ မဲဆွယ်အပြီး သရော်စာ

တနင်္သာရီ အပတ်စဉ်ဂျာနယ်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ‘မဲဆွယ်အပြီး’ သရော်စာကို ဖော်ပြခဲ့သဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာ လဲ့လဲ့မော်၏ ညွှန်ကြားချက်ဖြင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့က ဂျာနယ် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာကို တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ‘မဲဆွယ်အပြီး’ သရော်စာကို တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအခြေစိုက် တနင်္သာရီ အပတ်စဉ်ဂျာနယ်၌ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည်။ ‘မဲဆွယ်အပြီး’ သရော်စာသည် အနုပညာအားဖြင့် ဝေဖန်ချက် ဖြစ်သော်လည်း တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး အစိုးရနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်ကို နစ်နာစေသည်ဟုဆိုကာ ဝန်ကြီးချုပ်၏ ညွှန်ကြားချက်နှင့်အတူ တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရရုံးမှ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးက တရားလိုပြုလုပ်၍ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ ဦးမျိုးအောင်အား သတင်းမီဒီယာဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၅(ခ) ဖြင့် နိုဝင်ဘာ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အမှုဖွင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။

၅။ ကိုဝဏ္ဏထွန်း

DVB သတင်းဌာနမှ သတင်းထောက် ကိုဝဏ္ဏထွန်း ရိုက်ကူးထားသည့် ‘မိုးရာသီစပါးစိုက်ပျိုးစရိတ် ချေးငွေ အလွဲသုံးစားမှု’ သတင်းဗီဒီယိုကို ဒေသခံတစ်ဦးမှ Facebook ပေါ် တင်ခဲ့သည့်အတွက် ကိုဝဏ္ဏထွန်းနှင့် ဒေသခံတစ်ဦးအား ကျေးရွာ ရပ်ကွက် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့သည်။ ရေင်အုပ်စု အပိုင်သစ်မိမ့်ပိုင်ကျေးရွာတွင် မိုးရာသီစပါး စိုက်ပျိုးစရိတ် ချေးငွေများနှင့် ပတ်သက်၍ အလွဲသုံးစားမှုများ ရှိသဖြင့် သတင်းရေးသားပေးရန် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဒေသခံများမှ သတင်းထောက် ကိုဝဏ္ဏထွန်းအား အကူအညီတောင်းခံခဲ့

သည်။ ကိုဝဏ္ဏထွန်းသည် သတင်းရေးသားရာတွင် သတင်းမျှတမှုရှိစေရန် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးနှင့် တိုင်ကြားခံရသော ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတို့အား တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခြင်း၊ အင်တာဗျူးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ကိုဝဏ္ဏထွန်းသည် သတင်းဗီဒီယို ဖိုင်အား DVB သတင်းဌာနသို့ ပေးပို့ခဲ့သော်လည်း DVB မှ ရုပ်သံသတင်းအဖြစ် မထုတ်လွှင့်ဘဲ သတင်းအကျဉ်းအနေဖြင့်သာ တင်ဆက်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ရုပ်သံသတင်း အဖြစ် မထုတ်လွှင့်သည့်အပေါ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးထံမှ ကိုဝဏ္ဏထွန်းက ငွေကြေးရယူ၍ သတင်းမထုတ်လွှင့်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု တောင်သူများနှင့် ဆက်သွယ်ပေးသည့် ကိုရဲနိုင် ကိုယ်တိုင် အထင်အမြင်လွဲမှားခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုဝဏ္ဏထွန်းက ကိုရဲနိုင်ကို ခေါ်ပြီး သတင်းဗီဒီယိုဖိုင်အား ပြသရာ ကိုရဲနိုင်သည် ဗီဒီယိုဖိုင်အား ယူထားပြီး Facebook ပေါ် တင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ Facebook ပေါ်တင်ခဲ့သည့်အတွက် ကိုရဲနိုင်နှင့် သတင်းထောက် ကို ဝဏ္ဏထွန်းတို့အား ရေငံရွာ ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ဖြင့် တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ပုဒ်မ ၆၈(က) ဖြင့် ပြောင်းလဲ စွဲဆိုခဲ့သည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့က စတင် တရားစွဲဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့တွင် တရားလိုမှ အမှုအား ကျေအေးပေးခဲ့ပြီး တရားရုံးမှ ကွင်းလုံးကျွတ် လွှတ်ပေးခဲ့သည်။ အမှုမှာ စုစုပေါင်း တစ်နှစ်ခွဲ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ကိုဝဏ္ဏထွန်းမှ ရုံးချိန်းပေါင်း ၃၀ ကျော် တက်ခဲ့ရသည်။

(ဂ) မြန်မာဂျာနယ်လစ်ကွန်ရက်ရုံးခန်း ပြောင်းရွှေ့ရန် ဖိအားပေးခံရခြင်း

အဓမ္မဝါဒ ဆန့်ကျင်ရေးကော်မတီသည် ဆရာတော် ဦးဝီရသူနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတစ်ခုကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့တွင် မြန်မာဂျာနယ်လစ် ရုံးခန်း၌ ပြုလုပ်ရန် စီစဉ်ထားခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် စီစဉ်ထားသော ၂၅ ရက်နေ့၌ မြန်မာဂျာနယ်လစ် ရုံးခန်းအနီး ဖိတ်ကြားထားခြင်း မရှိသော သံဃာတော်များနှင့် လူအုပ်စုများ ရောက်ရှိနေပြီး သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကို နှောင့်ယှက်မည့် ရန်သဘော ဆောင်နေသောကြောင့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကို မပြုလုပ်တော့ဘဲ ရွှေ့ဆိုင်းခဲ့ရသည်။ ဆရာတော် ဦးဝီရသူသည် လူမှုကွန်ရက်တွင် အမုန်းစကားများ ဖြန့်ဝေသဖြင့် လက်ရှိ တွင် ၎င်း၏ ဖေ့စ်ဘွတ်အကောင့်များ၊ စာမျက်နှာများ ပိတ်သိမ်းခံထားရသူ ဖြစ်သည်။ ယင်းဖြစ်စဉ်များဖြစ်ပွားပြီး တစ်ရက်အကြာတွင် မြန်မာဂျာနယ်လစ်ရုံးခန်းအား ငှားရမ်း ထားသော အခန်းပိုင်ရှင်မှ စာချုပ်ပါ ငှားရမ်းကာလမပြည့်သေးဘဲ အမြန်ဆုံး ရွှေ့ပြောင်း ပေးရန် ဖိအားပေးလာခဲ့သည်။ အခန်းပိုင်ရှင်အား ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးမှ ခေါ်ယူ တွေ့ဆုံမှုလည်း ရှိခဲ့သည်။

(ဃ) သတင်းသမားများ ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ သပိတ်ကျင်းမြို့နယ် အခြေစိုက် နယ်သတင်းထောင် ကိုတင်ဇော်ဦးသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာ ၅ ရက်တွင် The Voice Daily သတင်းစာ၌ သပိတ်ကျင်းမြို့နယ်အတွင်း တရားမဝင် သစ်စက်များ ထောင်၍ သစ် မှောင်ခိုလှုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း သတင်းရေးသားခဲ့သည်။ ထို့နောက် အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်တွင် သစ်လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်သူ လူတစ်စုက ကိုတင်ဇော်ဦး ၏နေအိမ်သို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ပြီး ‘တင်ဇော်ဦးဆိုတာ မင်းလား။ အရမ်းနာမည်ကြီးနေလို့ ငါတို့ တောထဲကနေ လာခဲ့တာ’ဟု ဆိုကာ ကိုတင်ဇော်ဦးကို ၎င်းတို့နှင့် အတူလိုက်ခဲ့ရန် ခေါ်ယူခဲ့သည်။ ကိုတင်ဇော်ဦးသည် ယင်းလူတစ်စုကို သတင်းရေးနေသောကြောင့် ခေတ္တ စောင့်ဆိုင်းထားပြီး မြို့နယ်မှူးထံ ဖုန်းဆက် အကူအညီတောင်းခဲ့သည်။ မြို့နယ် မှူးက စခန်းမှူးကို ဖုန်းဆက်ရန် ပြောဆိုခဲ့ပြီး ထိုအချိန်တွင် ဌာနဆိုင်ရာ အရာရှိ တစ် ယောက် အိမ်သို့ အလည်လာချိန်၌ အဆိုပါ လူတစ်စုမှ ပြန်သွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဒေသခံများက တစ်ညလုံး လုံခြုံရေး ယူပေးခဲ့ကာ နောက်တစ်ရက်အရောက်တွင် မိသားစု လိုက် မန္တလေးမြို့သို့ သွားရောက်ကာ တိမ်းရှောင်နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ယင်းအချိန်၌ လည်း အွန်လိုင်း၊ ဖုန်းတို့မှတစ်ဆင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ကိုတင်ဇော်ဦး အပြင် အခြားသော သတင်းထောက်များသည်လည်း ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။

(င) လွတ်လပ်စွာပြောဆိုမှုအတွက် အလုပ်ထုတ်ခံခဲ့ရခြင်း သတင်းသမားနှစ်ဦး

၁။ ကိုအောင်မြင့်မြတ် ခေါ် ကိုရွှေမန်း

မန္တလေးမြို့တော် စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီက ထုတ်ဝေသည့် မန္တလေး နေ့စဉ် သတင်းစာတိုက်မှ သတင်းထောက် ကိုအောင်မြင့်မြတ် ခေါ် ကိုရွှေမန်းသည် မန္တလေးတိုင်း ဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဒေါက်တာဇော်မြင့်မောင်ကို လူမှုကွန်ရက်တွင် ဝေဖန်ခဲ့သည့် အတွက် အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ ကိုအောင်မြင့်မြတ်သည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၈ ရက်နေ့ညတွင် ဝန်ကြီးချုပ်အား Facebook ၌ ဝေဖန်ခဲ့ပြီးနောက် ၂၉ ရက်နေ့တွင် ၎င်း တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် သတင်းဌာနသို့ အမည်မသိ ဆက်သွယ်မေးမြန်း မှုများ၊ ကိုအောင်မြင့်မြတ်အကြောင်း စုံစမ်းမှုများရှိခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် သတင်းဌာန မှ ဝန်ထမ်းစည်းမျဉ်းများနှင့် မကိုက်ညီမှု၊ သတင်းထောက်ကျင့်ဝတ်များနှင့် မညီမှုတို့ ကြောင့်ဟု ဆိုကာ ကိုရွှေမန်းအား အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။ ကိုရွှေမန်းသည် အဘက် ဘက်မှ ဖိအားများကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်ကို ပြန်လည်တောင်းပန်ရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း စီစဉ်ပေးသူများ၏ ကြန့်ကြာမှုကြောင့် လူချင်းတွေ့ဆုံ တောင်းပန်ခဲ့ရခြင်း မရှိကြောင်း သိရသည်။

၂။ ဖီအိုနာ မက်ဂရီဂေါ်

မြန်မာတိုင်းမီး သတင်းဌာန အင်္ဂလိပ်ပိုင်းမှ နိုင်ငံခြားသတင်းထောက် ဖီအိုနာ မက်ဂရီဂေါ် (Fiona MacGregor) သည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၇ ရက်နေ့ ထုတ် မြန်မာတိုင်းမီး အင်္ဂလိပ်သတင်းစာတွင် အစိုးရ လုံခြုံရေးတပ်များက ရိုဟင်ဂျာ အမျိုးသမီးများကို အဓမ္မပြုကျင့်ခဲ့သည် ဟူသော စွပ်စွဲချက်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး သတင်း ရေးသား ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုသတင်း ရေးသားခဲ့ခြင်းအတွက် ဖီအိုနာ မက်ဂရီဂေါ်ကို သတင်းစာတိုက်၏ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေရေးကို ထိခိုက် စေသည်ဟုဆိုသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် သတင်းစာတိုက်က အလုပ်ထုတ်ခဲ့သည်။

(စ) MNTV တွင် BBC မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ်ထုတ်လွှင့်မှုကို ရုပ်ဆိုင်းခဲ့ခြင်း

Myanmar National TV (MNTV) ရုပ်သံလိုင်းတွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှ စတင်၍ ပုံမှန် ထုတ်လွှင့်ပေးနေသော BBC မြန်မာပိုင်း သတင်းအစီအစဉ်ကို ထုတ်လွှင့်မှု ရုပ်ဆိုင်းလိုက်ကြောင်း MNTV က ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်တွင် ထုတ်ပြန် ခဲ့သည်။ BBC မြန်မာပိုင်းအစီအစဉ် ထုတ်လွှင့်နိုင်ရန် သတင်းပေးပို့ရာ၌ နိုင်ငံတော် အစိုးရမှ တားမြစ်ထားသော စကားလုံး အသုံးအနှုန်းများ ပါရှိလာသည့်အတွက် ရုပ်ဆိုင်း လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ MNTV က နိုင်ငံတော် ထုတ်ပြန်ချက်ကို လေးစားလိုက်နာသော အနေဖြင့် ပြုလုပ်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ARSA အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက်သမားများနှင့် ARSA အကြမ်းဖက်အုပ်စုအား ထောက်ခံခြင်း၊ အားပေး ကူညီရာရောက်စေသော ပြုမူ ဆောင်ရွက်ချက်များ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ထောက်ပံ့ခြင်း၊ မီဒီယာများမှ ထောက်ခံ ရေးသား ခြင်း စသည်တို့ကို မပြုလုပ်ရန်နှင့် ပြည်တွင်း၌ ထိုသို့ အကြမ်းဖက်အားပေး လုပ်ဆောင် ချက်များ တွေ့ရှိပါက အကြမ်းဖက် တိုက်ဖျက်ရေး ဥပဒေနှင့်အညီ အရေးယူသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း အစိုးရက ဖော်ပြထားသည်ဟုလည်း MNTV ၏ ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ BBC သတင်းဌာနကလည်း ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်တွင် MNTV ၌ BBC သတင်းများ ထုတ်လွှင့်မှုကို ရုပ်ဆိုင်းကြောင်း ထုတ်ပြန်ပြီး BBC ကမ္ဘာတစ်လွှား အစီအစဉ်၏ ညွှန်ကြားရေးမှူး Francesca Unsworth က မိမိတို့ ထုတ် လွှင့်နေသော အစီအစဉ်များကို ပူးတွဲတင်ဆက်နေသော ရုပ်သံလွှင့်ဌာနများက ကြားဝင် စွက်ဖက်ခြင်း၊ ဖြတ်တောက်ခြင်းများသည် မိမိတို့နှင့် ပရိသတ်များအကြား ထားရှိသည့် ယုံကြည်မှုကို ပျက်စီးစေသည့် ချိုးဖောက်မှုကြီးဖြစ်သည့်အတွက် လက်မခံနိုင်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

အခန်း ၄

လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်နှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်

လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခွင့်နှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်သည် အခြေခံ လူ့ရပိုင်ခွင့် ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုးရ အဆက်ဆက်၏ တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ခြင်း ခံထားရဆဲ ဖြစ်သည်။ အရပ်သားအစိုးရ သက်တမ်း ၂ နှစ်အတွင်း ငြိမ်းစုစီ ဥပဒေဖြင့် အရေးယူခံထားရသော အမှု များစွာ ရှိခဲ့သည်။ (အမှုအရေအတွက်နှင့် ဖြစ်စဉ်အသေးစိတ် စာရင်းကို အသံအဖွဲ့က မကြာမီ ထုတ်ပြန်ပေးသွားပါမည်။)*

(က) ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခြင်းနှင့်

ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ ပြင်ဆင်ခြင်း

ငြိမ်းစုစီ ဥပဒေကို ဦးသိန်းစိန် အစိုးရလက်ထက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ဥပဒေပါ ပုဒ်မများအရ လွတ်လပ်စွာစုဝေးခွင့်ကို ကန့်သတ်ထားသော အချက်အလက်များ ပါရှိခဲ့သည့်အတွက် လူ့အခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက အပြင်းအထန် ဝေဖန် ခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် တစ်ကြိမ်၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ လတွင် တစ်ကြိမ် ပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ကန့်သတ်မှုအချို့ကို ဖြေလျှော့ပေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း လွတ်လပ်စွာ စုဝေးခြင်းနှင့် ဆန္ဒပြခြင်းတို့အပေါ် တင်းကြပ်ထားမှုများ ရှိနေဆဲပင် ဖြစ်သည်။

ငြိမ်းစုစီ ဥပဒေသည် ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းများနှင့် ညီညွတ်ခြင်းမရှိသေးသဖြင့် ထပ်မံ ပြင်ဆင်ရန် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူက တိုက်တွန်း အကြံပြု

နေဆဲ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအနေများတွင် အမျိုးသားလွှတ်တော် ဥပဒေကြမ်း ကော်မတီက ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေမူကြမ်းကို ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် တင်သွင်း ခဲ့သည်။ ထိုပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းချက်များတွင် -

ပုဒ်မ ၄ (ဃ) ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှု၏ ခန့်မှန်း ကုန်ကျငွေနှင့် ကျခံသူ၏အမည်ကို အာဏာ ပိုင်တို့ထံ တင်သွင်းရမည်။

ပုဒ်မ (၁၈) နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး၊ သို့မဟုတ် အများပြည်သူ ကိုယ်ကျင့်တရားတို့ကို ဆန့်ကျင်သော ဆန္ဒထုတ်ဖော်မှုကို ထောက်ပံ့ ပေးသည့် ငွေကြေးအပြင် အခြား နည်းလမ်းများဖြင့် ထောက်ပံ့သူကို ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်နှင့် အကန့်အသတ် မရှိသော ငွေဒဏ်ကျခံစေရန် ဟု ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဆိုပါ ပြင်ဆင်မည့်အချက်များသည် ဆန္ဒပြသူတို့၏ ရပိုင်ခွင့်ကို အကာ အကွယ်မပေးသည့်အပြင် အဟန့်အတားများပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။

(ခ) ဆန္ဒပြ ကျောင်းသားများအား ကျောင်းမှထုတ်ပယ်ခြင်း

ရတနာပုံတက္ကသိုလ်မှ ကျောင်းသားများ ဦးဆောင်ပြီး တက္ကသိုလ်အများအပြားမှ ကျောင်းသားများ ပါဝင်သည့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂများသည် ၂၀၁၈ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့မှ စတင်၍ ရတနာပုံ တက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းအတွင်း ‘ပညာရေးအသုံးစရိတ် တိုးမြှင့်ပေးရန်’ တောင်းဆို ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ ဆန္ဒပြ ကျောင်းသားများအနက် တက္ကသိုလ်သုံးခုမှ ကျောင်းသား ၄၀ ဦးတို့သည် ဇန်နဝါရီလ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ကျောင်းထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရသည်။ ကျောင်းသားများကို ကျောင်းထုတ်ပယ်ရာတွင် အကျင့် စာရိတ္တ ပျက်ပြားမှုဆိုင်ရာ ကျောင်းစည်းကမ်းများနှင့်ပါ စွပ်စွဲ ထုတ်ပယ်ခံခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များက အချို့ကျောင်းသားများကို ကျောင်းပြန်တက်ခွင့် ရရှိရန် ဟု ဆိုကာ ခံဝန် လက်မှတ်ထိုးခိုင်းမှုများလည်း ရှိခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် မကွေးတိုင်း ဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏ ကြားဝင် ဖြေရှင်းပေးမှုနှင့် ကျောင်းထုတ်ပယ်ခံ ကျောင်းသားများ ခံဝန်လက်မှတ်များ ထိုးစရာမလိုဘဲ ကျောင်းပြန်တက်ခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ ကျောင်းသား များ၏ ‘ပညာရေးအသုံးစရိတ် တိုးမြှင့်ပေးရန်’ တောင်းဆိုဆန္ဒပြမှုအပေါ် ကျောင်း၏ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကို အသုံးချကာ ကျောင်းထုတ်ပယ်ခံခြင်းသည် ကျောင်းသား များ၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို တိုက်ရိုက် ချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

(ဂ) ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ၁၁ မြို့နယ်တွင် ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့် ပိတ်ပင်ခံခြင်း

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့က ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တွင်း ၁၁ မြို့နယ်၌ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့် ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ၁၁ မြို့နယ် မှာ ကျောက်တံတား၊ ပန်းဘဲတန်း၊ လသာ၊ လမ်းမတော်၊ ဗိုလ်တထောင်၊ ဗဟန်း၊

စမ်းချောင်း၊ ဒဂုံ၊ အလုံ၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်နှင့် ပုဇွန်တောင် မြို့နယ်တို့ ဖြစ်ကြပြီး ယင်းမြို့နယ်များတွင် လူသွားလူလာ ထူထပ်များပြားခြင်း၊ ယာဉ်ကြောပိတ်ဆို့ခြင်းနှင့် အများပြည်သူများကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်နိုင်သည် ဟူသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့် လုံခြုံရေးနှင့် နယ်စပ်ရေးရာဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးကြီး အောင်စိုးမိုးက နိုဝင်ဘာ ၇ ရက် ရက်စွဲဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်စား လက်မှတ်ရေးထိုး ထုတ်ပြန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်း လှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စီတန်းလှည့်လည်ခြင်း မပြုမီ ၄၈ နာရီ ကြိုတင်ကာ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ် ရဲစခန်းများသို့ အကြောင်းကြားရန်သာ လိုအပ်ကြောင်း ပြည်သူများ၏ လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်ကို အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်း ထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ဥပဒေတစ်ရပ်အပေါ် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့က အမိန့်ညွှန်ကြားချက် ထုတ်ပြန်ကာ ပိတ်ပင်ခြင်းသည် ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆန္ဒပြသည့်နေရာများ ကန့်သတ်ခြင်းသည် ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေအရ နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေးကို တားဆီးခြင်းဖြစ်ကြောင်း အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ပါတီ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် နိုင်ငံရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက ဝေဖန်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး ဖရန်စစ်၏ ခရီးစဉ်အတွင်း လုံခြုံရေးအရ ကန့်သတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့ လူမှုရေးဝန်ကြီး

ဦးနိုင်ငံလင်းက ပြန်လည် ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့သည်။ သို့သော် ပုပ်ရဟန်းမင်းကြီး၏ ခရီးစဉ် ပြီးဆုံးသွားသည့် နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ၁၁ မြို့နယ် ဆန္ဒပြခွင့် ပိတ်ပင်ထားသည့် အမိန့်ကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ခြင်း မရှိပေ။

အခန်း ၅

အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်

အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ဦးဆောင်သော အရပ်သား အစိုးရလက်ထက်၊ ပထမ ၂ နှစ်တာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်မှာ ယခင် အခြေအနေများထက် ဆိုးရွားလာသည်ကို ‘အသံ’အဖွဲ့က တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ဆက်သွယ်ရေး ဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရမှုများ မြင့်တက်လာခြင်း၊ သတင်းသမားများ တရားစွဲဆို ထောင်ချခံရမှုများ ပိုမို များပြားလာခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပြင်ဆင်ရာတွင် ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) ကို မပယ်ဖျက်ခဲ့ခြင်း၊ နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေအား ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အားနည်းချက်များစွာ ရှိနေခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခြင်းနှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပိုမို တင်းကြပ်သည့် အခြေအနေဖြစ်အောင် ဖန်တီးပြင်ဆင်နေခြင်းနှင့် တပ်မတော်ဘက်က လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်ခြင်း၊ ကန့်ကွက်ခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများကို မဟန့်တားခဲ့ခြင်းများကြောင့် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်မှာ အနုတ်လက္ခဏာ ဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆိုက်ဘာ ရာဇဝတ်မှု ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် အွန်လိုင်းကို အသုံးပြု၍ ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများကို အခြားသော မျှတသင့်လျော်ခြင်း မရှိသည့် ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ၊ အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေ၊ ကွန်ပျူတာ ပညာ ဖွံ့ဖြိုးရေးဥပဒေနှင့် နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေတို့ကို အသုံးပြုနေခြင်းမျိုးကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။

အကြံပြုချက်များ

လွှတ်တော်သို့

- ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ ပုဒ်မ ၆၆(ဃ) နှင့် ပုဒ်မ ၆၈(က) အပါအဝင် ပုဒ်မ (၇၇) တို့ကို ဖျက်သိမ်းသင့်ပါသည်။
- နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အကာအကွယ်ပေးရေး ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သင့်ပါသည်။
- ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခြင်းနှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ဒီမိုကရေစီ နှင့် လူ့ရပိုင်ခွင့် စံချိန်စံညွှန်းများနှင့်အညီ ပြန်လည် ပြင်ဆင်သင့်ပါသည်။
- သတင်းအချက်အလက်များ ရယူပိုင်ခွင့်ဥပဒေ (Right to Information Law) ကို ပြဋ္ဌာန်းသင့်ပါသည်။
- ပြည်သူများ၏ ရပိုင်ခွင့်နှင့် ဆိုက်ဘာ လုံခြုံရေးကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်သော ဆိုက်ဘာ ရာဇဝတ်မှု ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းသင့်ပါသည်။
- ဥပဒေအချင်းချင်း ဆင်တူနေခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဥပဒေချင်း ပဋိပက္ခဖြစ် မဖြစ် တည်ဆဲ ဥပဒေများနှင့် ဥပဒေကြမ်းများ အားလုံးကို ပြန်လည် သုံးသပ်သင့်ပါ သည်။
- ဥပဒေသစ်တစ်ခု ပြဋ္ဌာန်းရာတွင်၊ သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ရာတွင် လွှတ်တော်အနေ ဖြင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထိရောက်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ၊ အကြံပြုချက်ရယူမှုများ လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။
- ဆက်သွယ်ရေးကွန်ရက်များအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းများ၊ ကြားဖြတ် နား ထောင်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရာတွင် တရားဥပဒေနှင့်ညီသော ကြားဖြတ် နား ထောင်ခြင်းမူဝါဒ (lawful interception framework) ချမှတ်ပြီးမှသာ ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

အစိုးရသို့

- အစိုးရခေါင်းဆောင်များနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ပြည်သူ့အသံ ဖြစ် သော ဝေဖန်မှုများကို အလေးဂရုပြု နားထောင်၍ ပြင်းထန်သော ဥပဒေများဖြင့် တရားစွဲဆိုခြင်း မပြုလုပ်သင့်ပါ။
- သတင်းမီဒီယာ လွတ်လပ်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ပြည်သူ များ ကျင့်သုံးနိုင်အောင် အခင်းအကျင်းများ ဖန်တီးပေးသင့်သည်။
- အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်သူများ ဒစ်ဂျစ်တယ်နှင့် မီဒီယာ စာတတ်မြောက်ရေး အတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်းများ ချမှတ်ကာ သင်တန်းများ ပို့ချခြင်း၊ ပညာပေး ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

- အီလက်ထရွန်းနစ် ပစ္စည်းများကို သက်သေခံပစ္စည်းအဖြစ် သိမ်းဆည်းရာတွင် အမှုနှင့်မသက်ဆိုင်သော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက်များကို အလေးထား ကာကွယ်ပေးသင့်သည်။
- နိုင်ငံပိုင် မီဒီယာများကို အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ဖျက်သိမ်းနိုင်ရန် ကြိုးစား သင့်သည်။

တပ်မတော်

- တပ်မတော်အနေဖြင့် ပြည်သူတို့၏ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်း အချက်အလက် ရယူပိုင်ခွင့်ကို လေးစားလိုက်နာသင့်ပါသည်။
- တပ်မတော်သား လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အနေဖြင့် လွတ်တော်၌ ဥပဒေ ကြမ်းများကို ဆွေးနွေးရာတွင် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို အကန့် အသတ် ဖြစ်စေနိုင်သော ဆွေးနွေးမှုများကို ရှောင်ကြဉ်သင့်ပါသည်။

တရားစီရင်ရေးနှင့် တရားရုံးများ

- တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး နှင့် လွတ်လပ်စွာ တရားစီရင်ရေးကို အလေးပေး ကိုင်တွယ် သင့်သည်။
- လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အကြောင်းကို နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့်အညီ တရားသူကြီးများအား သင်တန်းပို့ချသင့်ပါသည်။
- တရားသူကြီးများနှင့် ဥပဒေအရာရှိများကို ဒစ်ဂျစ်တယ် စာတတ်မြောက်ရေး သင်တန်းများ ပေးသင့်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းမီဒီယာ ကောင်စီ

- သတင်းမီဒီယာ ဥပဒေ၊ ပုံနှိပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်ဝေခြင်းလုပ်ငန်း ဥပဒေ၊ ရုပ်မြင် သံကြားနှင့် အသံထုတ်လွှင့်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့ကို ပြင်ဆင်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးစား လုပ်ဆောင်သင့်သည်။
- သတင်းမီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့် အပြည့်အဝ ရရှိနိုင်ရန် ရေခံမြေခံ အခင်းအကျင်း မျိုး ဖန်တီးသင့်သည်။
- ယနေ့ ဒီဂျစ်တယ်ခေတ်တွင် မီဒီယာများသည် အင်တာနက်ကွန်ရက်ကို အခြေခံ သော ကြားခံများကို အသုံးပြုလာကြသဖြင့် တိုင်းပြည်တွင်း ကောင်းမွန်သော အင်တာနက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ် (Internet Governance) ရရှိစေရန် မီဒီယာ ကောင်စီအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ အင်တာနက်မူဝါဒ ဖော်ဆောင်ရေးအဖွဲ့များဖြင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

အစိုးရသစ်လက်ထက် ပထမ(၂)နှစ်အတွင်း လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အခြေအနေ အစီရင်ခံစာ

ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရမှုများ မြင့်တက်လာခြင်း၊
သတင်းသမားများ တရားစွဲဆို ထောင်ချခံရမှုများ ပိုမိုများပြားလာခြင်း၊
ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေပြင်ဆင်ရာတွင် ပုဒ်မ ၆၆(ဃ)ကို မပယ်ဖျက်ခဲ့ခြင်း၊ နိုင်ငံသားများ၏
ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှုနှင့် လုံခြုံမှုကို အကာအကွယ်ပေးရေးဥပဒေအား ပြဌာန်းရာတွင် အားနည်းချက်များစွာ
ရှိနေခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ စုဝေးခြင်းနှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပိုမိုတင်းကြပ်သည့်အခြေအနေဖြစ်အောင်
ဖန်တီးပြင်ဆင်နေခြင်းနှင့် တပ်မတော်ဘက်က လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်ခြင်း၊
ကန့်ကွက်ခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများကို မဟန့်တားခဲ့ခြင်းများကြောင့်
လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်မှာ အနုတ်လက္ခဏာဆောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။